

La Humanitat

Any II : Núm. 190
Barcelona, 20 de juny de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador LLUIS COMPANYS

ALBERT DE QUINTANA

El nostre bon amic és mort! La notícia va produir una profunda pena en tots els cercles polítics de Catalunya. L'Esquerra Republicana de Catalunya ha sofert una pèrdua extraordinària. Catalunya ha perdut un dels homes en el qual més podia confiar per les seves rellevants dots d'intel·ligència i de cavalleritat.

Albert de Quintana ha mort jove. Ningú no podia preveure aquest fi. El nostre company donava la sensació d'un home fort, optimista, valent. Una malaltia traïdora se l'ha endut. Tants imbecils i tants perversos com hi ha en aquest món, i ha anat a morir un home jove, talentós, lleial, que tantes coses podia encara realitzar!

Albert de Quintana fou sempre un bon republicà. El seu republicanisme era gentil, tolerant, net de tota passió mesquina. Tot era, en ell, un signe, un motiu d'elecció. Anima d'infant, cor d'infant, cara infantívola també i un gran cervell, un talent dens i una paraula selecta, correctíssima, plena de bellesa i de correcció oratòria.

En les comarques gironines havia desplegat Albert de Quintana, de família de polítics, el seu temperament de lluita. De lluita sense violències. De lluita plena d'una dignitat liberal i democràtica, puríssima.

Tots els anys de la seva vida Albert de Quintana els ha dedicat a servir els ideals republicans. Fou presentat per diputat a Corts, però li fou arrabassada l'acta en temps de la monarquia. Orador eloqüent, escriptor meritoriós, no deixà mai de posar aquestes rellevants condicions al servei de les idees. Com advocat disposava d'un dels millors estudis de Girona i havia obtingut també, en l'exercici de la seva professió, èxits sorollosos.

En advenir la República, Albert de Quintana fou governador civil de Girona, demostrant les seves condicions excepcionals.

Com a parlamentari havia intervingut en diferents ocasions en els debats del Congrés, adquirint, tot seguit, un prestigi de primer rang. La figura d'Albert de Quintana estava destinada a assolir una gran magnitud.

Un dia de la passada setmana, el periodista que això escriu va ésser a Madrid. Quintana feia dies que estava al llit, en l'habitació de l'hotel. Prop del seu llit, la seva amant esposa, el seu bon pare i una infermera que li donava injeccions.

Quintana, abatut, somreia. La suor li rajava cara avall.

—Pateixes?

—No... Ahir vaig tenir febre. Però ara ja no en tinc... Pense que d'aquí tres o quatre dies... Em té desesperat això de no poder anar ara al Parlament! Potser es creuran que no hi vaig per gust! Ja ho saps que jo no hi mancava mai...

Pobre Albert, estimat amic, que has tingut de deixar els teus companys en aquestes hores tan greus!

A mitat de la setmana es va parlar de traslladar-lo a la clínica. El pobre company, dèbil, ja desvariava. El senyor Pere Coromines era prop d'ell.

—Sempre és millor anar a la clínica, perquè un hotel... —Sí... però... si no ve el senyor Azaña no hi podré pas anar.

Ens vàrem mirar tots un xic confosos, amb una negra impressió.

El dissabte morí. Ha mort! Vosaltres, amics de Girona, sabeu el gran dolor que hi ha en aquesta paraula. Un dolor amb ganes de dir un reneç.

El despertar d'Alemanya. —Voleu jugar que encara estic en el mateix somni de 1914?

PELS PASSADISSOS DEL CONGRES

HOMES I COSES

Sembla que l'esmena del senyor Rey Mora ha estat acceptada per tota la minoria radical.

El discurs que va pronunciar el senyor Abad Conde, en dels representants de la Comissió, en nom del partit radical, en respondre al senyor Martí Esteve, fou d'un to desafortunat; i, en alguns paràgrafs, inútilment molest i agressiu per a Catalunya. De tan lamentable manera es va produir que el senyor Lerroux no va votar a favor ni en contra de la proposta del seu correligionari, i sabem que va dir a Guerra del Rio:

—Dile a Gerardo (Abad Conde) que no he votat con él, por haberle oído.

Els diputats catalans lerrouxistes senyors Estadella, Simó i Puig d'Aspre han votat sempre d'acord amb la minoria catalana.

El senyor Estadella no s'amaga de dir que si un dia es possessin frec a frec els deures de la seva disciplina de partit i el seu catalanisme, no vacillaria en trèncar aquella.

El divendres el senyor Estadella no amagava el seu disgust.

Entre els elements de la caverna la satisfacció s'exterioritzava sense que poguessin amagar-la.

Els Gil Robles, els Beunza, els voluminosos capellans cavernícoles no cabien a la pell.

També treien alegria per tot arreu altres, molts altres, de distintes minories.

En canvi, en el rostre d'alguns selectes amics es veia una profunda preocupació, una gran pena.

Lluís Bello, per exemple, estava indignat.

I Azaña? Azaña, res. La processó

d'bia anar per dintre. És un home que no tradueix mai el seu estat d'ànim.

Passen coses, s'agombolen conflictes, sorgeixen perills... Però es veu a Azaña serè, com si estés distret, senzill, com si res no tingués importància.

—Bah! Això s'arranjarà... —No ho cregueu. Si ara passa això ¿què no i de succeir quan es parli d'altres coses: Ensenyament, Ordre públic, Finances...?

—Ja se sap. Amb la Constitució succeirà el mateix. Ja ho veureu, tot s'arranjarà.

Lluís Companys travessa el saló i els dos diputats que sostenen aquesta conversa el criden:

—Dic jo, Companys, que això s'arranjarà, no us sembla?

Però el cap de la minoria, sovint tan cordial i expansiu, no contesta.

S'arranjarà?... La sola paraula és un problema de tan abast, que, en aquests moments, ha semblat desplaçar-li per petita, per mesquina, ¿no és veritat, bon amic?

I Rojo Villanova travessa, somrient, el saló de sessions.

Un diputat agrari corre a saludar-lo. El senyor Rojo el saluda, li encaixa la mà, sense aturar-se, i sentim com exclama:

—No pueden con nosotros. Insensat!

M. V.

CREIEN ESSER LLIBERALS DE VERITAT, I ELS HI COSTA MOLT ESSER-HO. NO HI PODEN FER MES. SON ELLS MATEIXOS ELS QUI S'ENGANYAVEN

Detalls de la mort del Sr. Quintana

En morir Albert de Quintana volaven el seu llit la seva esposa, Na Josefina Cuenca; el seu pare, En Pompeu de Quintana; el president de la Diputació de Girona; el diputat a Corts Na Margarida Nelken, que durant aquests dies no s'ha separat ni un moment de la capçalera del malalt; el duc d'Hornachuelos i altres familiars del finat.

Al sanatori també hi havia en aquell moment el director general de Comerç, En Carles Pi i Sunyer; el cap de l'oficina de la Generalitat a Madrid, senyor Massip; els periodistes catalans senyors Pugué i Duch Salvat, així com nombrosos amics del senyor Quintana que havien acudit a interessar-se pel seu estat.

En divulgar-se per Madrid tan trista nova, causà general sentiment, donades les moltes simpaties que el senyor Quintana gaudia en la capital.

En Pompeu de Quintana va dispo-

sar que el cadàver del seu fill fos traslladat a Torroella de Montgrí (Girona), per a rebre sepultura al panteó de la família.

Poc després de la mort començaren a desfilar pel sanatori nombroses personalitats i amics del finat per a signar a les llistes. Entre els primers que hi acudiren figurava el senyor Puig d'Aspre, En Melclor Marial, el senyor Terradellas i l'ex-alcalde de Barcelona comte de Güell.

La vídua i el pare de N'Albert de Quintana de Lleó reben nombrosos telegrams i telefonemes de condol dels amics particulars i polítics de Girona, Figueres, Torroella de Montgrí i d'altres pobles. El senyor Macià i l'alcalde de Barcelona han enviat també despatxos de condol.

El conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya, senyor Terradellas, estigué a la clínica a donar el condol i després acordà demanar a la Casa Provincial de Caritat de Barcelona que envii una carrossa mortuòria perquè pugui efectuar-se el trasllat del cadàver directament de Madrid a Torroella de Montgrí.

El senyor Quintana tenia 41 any d'edat i era a Madrid molt apreciat, havent causat general sentiment la notícia de la seva mort.

La seva darrera intervenció parlamentària fou de resultes de certs incidents ocorreguts en la vila de Rozas (Girona) el dia de l'aniversari de la República, ha'ent sortit ell en defensa dels republicans federals.

La notícia de la mort del senyor Quintana de Leon ha produït a Girona una gran consternació. Gairebé totes les entitats polítiques dels pobles han aparegut amb la bandera a mig pal. També han aparegut les banderes a mig pal en senyal de dol, la majoria de les Cases Consistorials.

El cadàver del senyor Quintana de Leon arribarà a Girona dimarts, de tres a quatre. D'aquesta ciutat serà traslladat a Torroella de Montgrí, on rebrà sepultura al panteó familiar. Amb aquest motiu a Girona es prepara una gran manifestació de dol, a la qual assistiran representacions de tots els pobles que desitgen d'aquesta manera retre un pòstum homenatge al seu diputat.

dant general de les forces de Roma al rei per tal que aquest resolgués, donant-se el monstruós cas que dit comandant es negués a cursar la petició del condemnat, fent, per tant, que aquest fos afusellat.

Un tribunal especial, un codi especial, han portat a la mort uns homes per un delicte no consumat. Dos infelïços han estat afusellats per l'espantosa com si fossin uns traïdors. La història ofereix casos de bàies que reboten.

ELS FETS D'AHIR AL PASSEIG DE GRACIA

Amb motiu de la inauguració d'un centre carlí, es donen diversos crits de mori la República. — El públic, indignat, s'hi enfronta. — Disturbis i trets.

ELS VALENTS

Altra vegada els monàrquics barcelonins han tingut la gosadia de manifestar-se contra la República.

Altra vegada, a Barcelona, s'han donat crits contra el règim i s'ha fet l'exaltació de les institucions monàrquiques.

Fa uns mesos els hereus de Cucala i de Savalls varen manifestar-se en plena Rambla, uniformats i donant crits contra la República. Uns joves s'hi varen enfrontar i aquests joves republicans foren detinguts.

L'impunitat alenta els enemics de la República.

Hi ha una manca d'igualtat de tracte, que és manca de justícia, quan es tracte d'aplicar sancions als qui la combaten.

Ara, amb motiu de la detenció realitzada dies passats del general Barredera, la cosa s'ha posat en evidència altra vegada.

Al dit general, suposat conspirador, que havia d'ésser, com a militar, el

servidor més incondicional de l'Estat, se'l tracta amb una complaença irrisòria. Protesta que se'l detingui a la nit i la policia, atenta, el complau.

Detencions a la nit! ¿Es que els mateixos que ara es mouen no se'n recorden de quan les detencions les efectuaven ells? ¿No se'n recorden de les "razzias" periòdiques de dues a quatre de la matinada?

¿Es que ara mateix no es detenen els obrers a la nit? I al comunista o sindicalista que protestés i es negués a seguir ¿què li passaria?

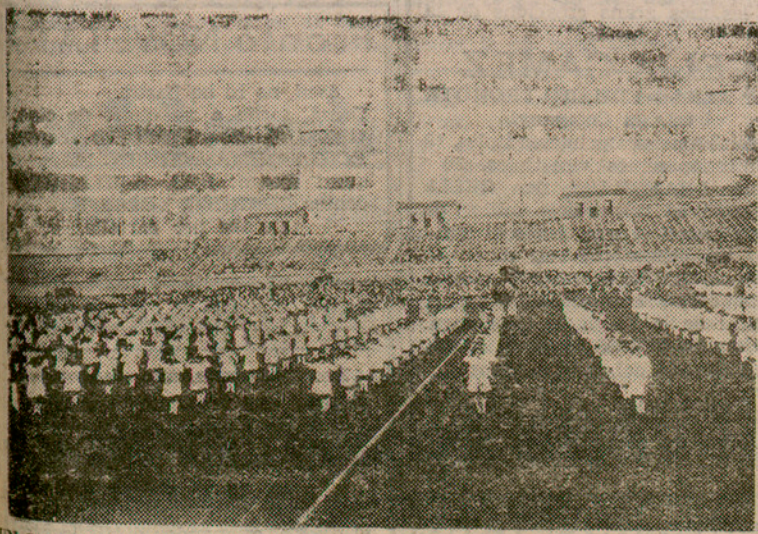
Massa complaença amb els conspiradors. Massa debilitat envers els monàrquics.

El succeït ahir amb els carlins és un nou símptoma. Tot just transcorregut un any de la implantació de la República i en una ciutat com Barcelona, la viva, la intensa, la republicana Barcelona es donen crits contra la República i es canten les estrofes de l'Espanya monàrquica, cavernícola i sagristanesca.

SOLS S'HA D'APLICAR LA LLEI

Als uns se'ls aplica una llei d'excepció; als altres no se'ls aplica tan sols el Codi Penal: Diu aquest en l'article 182:

"Delinquen también contra la forma de gobierno: Primero, los que en las manifestaciones políticas, en toda clase de reuniones públicas o en sitios de numerosa concurrencia dieran vivas u otros gritos que provocaren aclamaciones directamente encaminadas a la realización de cualquier de los objetos determinados en el artículo anterior. (Este artículo se refiere al cambio de forma de gobierno; en las circunstancias actuales se entien de a la pretensión de variar la forma republicana.) Segundo, los que en dichas reuniones y sitios pronuncien discursos, o leyeren o repartieren impresos, o llevaren lemas y banderas que provocaren directamente a la realiza-

UN MOMENT DEL FESTIVAL D'EDUCACIO FISICA CELEBRAT AHIR A L'ESTADI DE MONTJUIC

El monstruós afusellament de Bovone i Sbardellotto

Va formar l'escamot la milícia feixista

Els diaris d'Itàlia donen compte del vergonyós ajusticiament dels antifeixistes Bovone i Sbardellotto com a autors d'un suposat atemptat contra Mussolini que no va arribar a ésser intentat ni consumat. Aquest fet reprobant ha emplenat d'indignació la democràcia del món i la premsa liberal de tots els països. En protestar aquest crim polític, en ja responso l'home que, apoderat dels destins d'Itàlia, veu amb indiferència correr la sang noble dels que volen alliberar el seu país, mentre la seva posició de dictador es mantingui.

L'execució d'Angelo Sbardellotto, segons els diaris italians, es féu a tres dies de sis del mati del divendres.

El condemnat, serà, va negar-se a tota suggerència religiosa.

Teniu de manifestar res als vostres? —I preguntaren.

—No tinc res a dir, car no tinc ningú al món.

Sbardellotto va refusar posar la seva signatura a la petició d'indult, i va ésser executat per un escamot de la cent dotze legió miliciana feixista, dels batallons d'assalt, al pati interior del fort Bravetta. Per primera vegada les milícies feixistes han servit per a matar uns homes.

L'altre condemnat, Bovone, havia signat la petició d'indult. Aquesta, segons el Codi de Justícia Militar d'Itàlia, tenia d'ésser tramitada pel coman-